

Minden napra folt!

Az év első két hónapjában az időjárás nem kedvezett a megfigyelőknek, ennek ellenére szinte hihetetlenül sok, 172 megfigyelés érkezett. Az örömtelien magas szám jól jelzi a megfigyelők Nap iránti fokozódó érdeklődését – egyre nagyobb kedvvel kémleljük aktivizálódó központi csillagunkat. A Nap iránti érdeklődés fokozásában némi szerepet játszott az újesztendő negyedik napján a szerencsések számára megfigyelhető részleges napfogyatkozás, amely során az 11140 és az 11141 számú csoportok Hold általi fedését is észlelhettük. Januárban és februárban minden nap volt a Nap felszínén megfigyelhető, amiből látszik, hogy az aktivitás nagyon szépen ível felfelé.

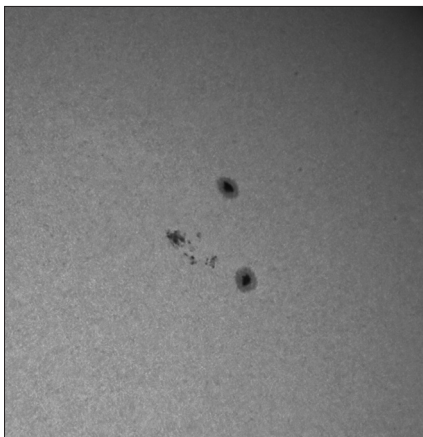
Rögtön az év első napján az 11138-as számú csoport búcsúzott, majd a keleti peremen az 11140-es számú csoport bukkant fel egy jelentős vezető folttal. A kerek folt kerek umrával és penumbrával egyaránt rendelkezett, körülötte gyenge B típusú kitéréseket lehetett észlelni. A folt szépen vonult a Nap felszínén a nyugati perem felé, majd pár nap nyugalom után ismét B típusú kitéréseket produkált. A folt aktív területtel körülölelve január 13-án fordult át a nyugati peremen.

Ezenkívül még két, pórusokkal is szabdalt aktív terület jelent meg a déli féltekén. Az egyik terület már január 2-án eltűnt, a másik viszont az 11142-es számot kapta. Belsejében három jól kivehető bipoláris foltot lehetett észlelni, majd egyre több kis folt alakult ki C típusú foltok kíséretében. A csoport amilyen gyorsan fejlődésnek indult, olyan gyorsan szét is estett: tagjai január 8-án el is tűntek a felszínről.

A napkorong északi részén megjelent csoport egy ideig nem kapott jelölést, bár 2 nagyobb és pár apróbb unipoláris foltot is tartalmazott. 2011. január 2-án az 11041-es számot kapta, majd ezt követően nem fejlődött jelentősen, végül aktív területként fordult át a peremen január 6-án.

Észlelő	Észlelések	Műszer
Balogh Ferenc	1/1	5 L
Bartha Lajos	25/25	7 L
Becz Miklós	3/19	7 L
Busa Sándor	1/1	sz
Hadházi Csaba	25/26	20 T
Horváth Tibor	1/3	10,2 L
Jónás Károly	9/18	6 L
K. Sragner Márta	18/18	sz
Keszthelyi Sándor	10/10	sz
Kiss Barna	23/23	20 T
Kovács Károly	1/1	17 T
Molnár Péter	6/15	7 L
Ravasas Bálint	2/2	sz
SOLAR SK	5/10	6 L

Az 11043-es sorszámmal jelölt foltcsoport 2011. január 8-án jelent meg, jelentősebb foltokat nem, csupán aprócska csírákat tartalmazott, mindössze egy napig volt jelen a felszínen.

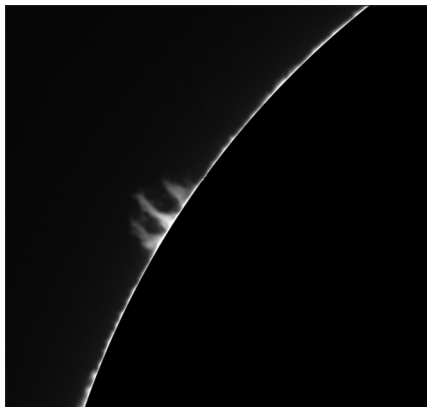

Napfoltok január 23-án 10:30 UT-kor, Jónás Károly felvételén

Az 11145. számú csoport 2011. január 10-én jelent meg a keleti peremhez közel, távcsővel is nehezen észlelhető aprócska foltokkal.

2011. január 11-én szintén a keleti peremhez közel jelent meg az 11146. számú csoport

aprócska foltjaival. Bár megjelenését követően jelölést kapott, roppant apró foltjainak felkeresése még távcsővel is kihívást jelentett. A megfigyelőnek könnyen lehetett az az érzése, hogy foltok helyett csupán a tiszta napkorongot figyelni meg. Ez a „láthatatlan” csoport január 14-én tűnt el a felszínről.

Protuberanciák január 29-én 10:55 UT-kor, Molnár Péter felvételén. (Lunt LS35THa naptávcső)

2011. január 15-én a keleti peremen egy aktív terület tűnt fel. A régió az 11147-es számot kapta, miután már észlelni lehetett a beforduló vezérfolt alakját is. A folt befordulása után mutatta meg magát teljes szépségében – a kerek vezérfolt körül aktív terület volt észlelhető, melyben C típusú kitörések is történtek. Január 21-én több kis unipoláris folt bukkant fel a vezérfolttól délre. A foltcsoport január 22-én az 11149-es számot kapta. A csoporton belül már kialakult a vezérfolt umbrával és penumbrával, valamint megmaradtak a pici kísérő foltok is. A két foltcsoport között M típusú kitörések is zajlottak. A kis foltok fokozatosan összeolvadtak, így két nagyobb folt kialakulását kísérhetük figyelemmel, melyet C típusú kitörések is kísértek. A két foltcsoport együtt haladt a napkorong pereme felé, miközben egy szép háromszöget rajzoltak ki a koronon. Január 27-én fordultak át a peremen, amikor is már csak a két vezérfolt volt megfigyelhető. A foltokból észlelt kitörések

a sarkkörön túl élők örömeire jelentős sarkifény-tevékenységet is okoztak.

2011. január 18-án a délnyugati peremhez közel egy újabb csoport jelent meg. A csoportban levő foltok nem rendelkeztek penumbrával. A nyugati peremen a csoporthoz közel ugyanakkor nagyon szép protuberanciákat lehetett észlelni. A megjelent ívek egyike fel is szakadt, míg a másik anyaga szépen visszahullott a felszínre. A csoport január 21-én fordult át a nap peremén.

2011. január 28-án a délkeleti peremen újabb csoport fordult be, szintén nagy kitörések közepette, mely kitöréseket protuberanciaként és korong előtt lebegő filamenteként egyaránt meg lehetett figyelni. Az 11150-es számot kapott csoportban jelenlevő aprócska foltcsírák később fejlődésnek indultak, majd visszafejlődésüket követően február 4-én tűntek el a felszínről.

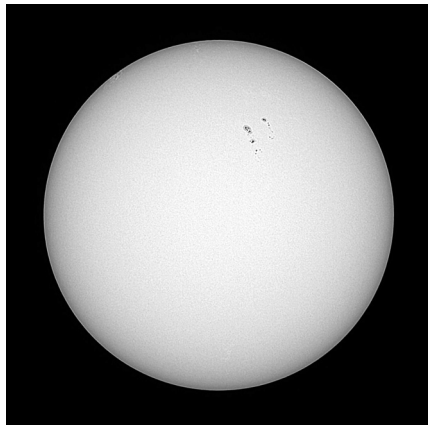
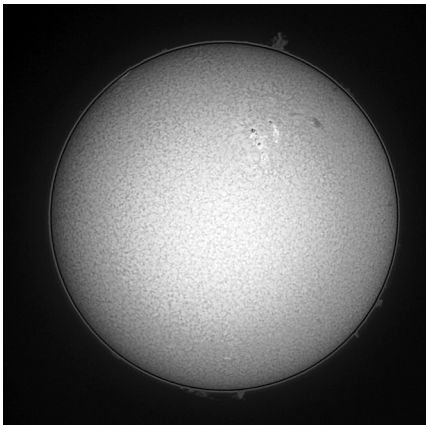
2011. január 29-én a nyugati peremhez közel jelent meg jelentéktelen aktív területként az 11151. számú csoport, hogy aztán másnapra már át is forduljon a peremen.

A 2011. február 4-én megjelent csoport az 11152-es számot kapta. Az aprócska csírákat tartalmazó csoport 4 napon keresztül volt jelen a felszínen.

2011. február 6-án ismét jelentéktelen foltcsoport tűnt fel az északi féltekén. Később ebben a csoportban teljesen eltűntek a foltok, csupán a C és M osztályú kitörések történtek. Február 10-én fordult át a nyugati peremen.

2011. február 9-én jelent meg a keleti peremhez közel az 11156. és 11157. számú csoport, unipoláris és bipoláris jelentéktelen foltcsoportokkal. Az 11157. számú csoport szépen fejlődésnek indult, az umbra körül már penumbra is megjelent. Az 11156-es csoport február 16-án eltűnt el a felszínről, míg az 11157-es csoport február 17-én fordult át a nyugati peremen.

2011. február 12-én újabb csoportpáros jelent meg, melyek az 11158-as és az 11159-es számot kapták. A csoportok unipoláris és bipoláris foltokat tartalmaztak. Az 11158-as számú csoportban C típusú kitöréseket észleltek, miközben újabb foltok alakultak ki. A fejlődésnek indult foltok hosszúkás for-

A napkorong február 20-án 12:30 UT-kor a Szenci Csillagvizsgálóból. Balra Lunt 60 naptávcsővel H-alfában, jobbra 80 mm-es ED refraktórral, látható fényben

mát öltöttek. A foltok dinamikus fejlődését napról napra lehetett észlelni, míg a csoport végül elérte fejlődésének maximumát. Az 11158-as csoport február 19-én intett búcsút és fordult át a nyugati peremen.

A Nap H-alfában, február 20-án 12:06 UT-kor, Lunt 60/500 naptávcsővel. Jónás Károly felvétele

2011. február 14-én befordult az 11160-as számú aktív terület a keleti peremen, de csupán egy napig lehetett észlelni. Február 15-én nagy X2 osztályú kitörés közepette CME is kiszakadt a felszín anyagából. A keleti peremen befordult az 11161-es számú csoport is, mely unipoláris foltokat tartalmazott. Ezen

foltok látványos fejlődésnek indultak, ennek során az umbra és penumbra is megjelent. A fejlődés során M osztályú kitöréseket produkált, majd szimmetrikus vezérfolt és hozzá tartozó kísérő foltok jelentek meg.

2011. február 19-én az 11162-es számú csoport jelent meg bipoláris és unipoláris foltokkal. A kissé nagyobb foltot több aprócska folt kísérte. Az 11161-es és 11162-es csoportok között M osztályú kitörések zalajtottak le, majd február 24-én mindkét foltcsoport aktív területként fordult át a nyugati peremen.

Ezközben a keleti peremen M osztályú kitörések aktív terület érkezését jelezték. A terület 2011. február 25-én az 11163-as számú foltcsoport megérkezésével bukkant fel.

2011. február 26-án újabb – 11164-es számmal jelölt – csoport jelent meg a keleti peremen bipoláris foltokkal.

Az időszak utolsó előtti napján, 2011. február 27-én a foltcsírákat tartalmazó 11165-ös számú csoport jelent meg a déli féltekén.

A februári hónap utolsó napján Nap megfigyelését a három foltcsoporton kívül M osztályú kitörések tették izgalmassá.

Balogh Klára